

ДО ПИТАННЯ ПРО ФУНКЦІЇ РЕГЛАМЕНТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ: СПРОБА ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВОЇ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ

Постановка проблеми. Як відомо, «система законодавства завжди перебуває в процесі постійного розвитку й удосконалення» [1, с. 14], за якого «удосконалення нормативно-правових актів, формування внутрішньо узгодженої, логічно побудованої системи законодавства, підготовка найбільш важливих законів на основі розроблених концепцій, а також формування концептуальних засад для окремих галузей законодавства – важливе завдання правотворчої діяльності» [2, с. 7].

Вироблення науково обґрунтованих і прагматичних підходів до удосконалення нормативно-правових актів передбачає початкове осмислення на теоретико-правовому рівні особливостей впливу цих актів на суспільні відносини, включаючи напрями та способи такого впливу. Саме «досконале розуміння значення нормативно-правових актів можливе завдяки застосуванню функціонального підходу, який дозволяє виділити функції, притаманні цьому виду документа» [3, с. 32]. Саму ж «законотворчу діяльність вирізняє її націленість на формування якісного закону, що відповідатиме об'єктивним потребам суспільства, та спрямованість на здійснення законопроектних і законодавчих функцій» [4, с. 109]. Іншими словами, йдеться про аналіз функціонального виміру дії нормативно-правових актів, реалізації їх нормативного потенціалу стосовно певного кола суспільних відносин, які упорядковуються, регулюються, охороняються, структуруються, розвиваються і видозмінюються під впливом дії таких актів. При цьому що більш широким є спектр такого впливу, тим більш ретельно слід підходити до дослідження особливостей функцій відповідних нормативно-правових актів, враховувати їх сталий або тимчасовий характер, виявлення співвідношення в ньому регулятивного та охоронного впливу, матеріальних і процесуальних норм тощо. Цілком природно, що пріоритетно досліджуються

функції Конституції України [5, с. 195-227; 6] як основи всієї системи законодавства держави. При цьому функціям інших законодавчих актів у загальнотеоретичній юриспруденції та в галузевих юридичних науках приділяється украй недостатня увага.

Ухвалення Верховною Радою України 24 серпня 2023 р. Закону України «Про правотворчу діяльність» [7] викликало посилення наукового інтересу до теоретичних і практичних проблем правотворчості, розв'язання яких може підвищити якість законодавчої роботи і поліпшити її результати [8, с. 91]. Між тим, ухвалення цього, без сумніву, важливого для вітчизняної законодавчої діяльності акта не було синхронізовано з адекватними заходами з підвищення функціональності того закону, який регулює процедурні аспекти ухвалення законів, - Регламенту Верховної Ради України (далі – Регламент) [9]. Унікальність цього законодавчого акта, безпосередньо чотири рази згаданого в Конституції України (частини п'ята і дев'ята статті 83, пункт 15 частини першої статті 85, частини третьої статті 88) [10], його визначальна правова роль щодо регулювання порядку діяльності Верховної Ради України «разом» з Конституцією України (за В. Шаповалом) [11, с. 164], тісна зумовленість інституційної спроможності парламенту України ефективністю та високою юридичною якістю норм Регламенту [12], а також станом їх додержання детермінують необхідність теоретико-правового аналізу функцій цього законодавчого акта.

Метою дослідження є теоретико-правове дослідження поняття і змісту функцій Регламенту та їхня типологізація через критичне висвітлення наявних теоретико-правових підходів у сфері осмислення функціональної сторони буття нормативно-правових актів загалом і Регламенту зокрема та на основі врахування аналізу законодавчих норм, які опосередковують окремі сторони та напрямки впливу цього нормативно-правового акта на відповідні суспільні відносини.

Стан дослідження. У сучасній загальнотеоретичній юриспруденції питання аналізу функцій Регламенту не знайшли свого послідовного та комплексного висвітлення. Цими питаннями фрагментарно займалися А. Георгіца, В. Журавський, І. Звоздецька, С. Кришук, М. Маркуш, Р. Мартинюк, В. Погорілко, Е. Рахім-

кулов, С. Сас, М. Теплоу, В. Федоренко, В. Шаповал, О. Ющик та ін. вітчизняні дослідники. На дисертаційному рівні питання класифікації функцій Регламенту спробувала розв'язати Н. Ганжа [13, с. 42-44; 14, с. 23], проте з певних причин (на чому ми зупинимося далі) її спробу науково-теоретичної систематизації таких функцій не можна визнати сьогодні завершеною та науково обґрунтованою. Після цього помітних спроб осмислити функції Регламенту у вітчизняній юриспруденції не спостерігалось ані на рівні загальної теорії права, ані на рівні конституційного права. Тому, зважаючи на такий стан наукової розробленості проблеми, можемо констатувати, що функціональна характеристика Регламенту перебуває або на периферії дослідницьких зацікавлень або ж має на сьогодні незавершений (дискусійний) характер. Між тим, гострота парламентської реформи в Україні, необхідність здійснення та завдання якої дедалі виразніше постають на сучасному етапі розвитку вітчизняної моделі парламентаризму та усвідомлення невід'ємності модернізації регламентних норм у цьому контексті прямо спонукають до глибшого та ретельнішого переосмислення функцій парламентського Регламенту. При цьому, на наш погляд, продуктивність такого переосмислення прямо залежатиме від поєднання сучасних наукових уявлень про правову природу і призначення цього законодавчого акта, загальнотеоретичних підходів до дослідження функцій нормативно-правових актів загалом (з виокремленням потім специфіки таких функцій стосовно цього Регламенту) та аналізу наявних способів юридичного закріплення функцій Регламенту в ньому ж.

Виклад основних положень. Зважаючи на актуальний стан розробки порушеної проблеми, зауважимо, що при підході до дефінітивного окреслення сутності поняття «функції Регламенту», формулювання їх ознак та типологізації цих функцій, слід дуже обережно і зважено застосувати ті напрацювання фахівців з теорії права, які стосуються функцій права [15, с. 207], адже в нашому випадку йдеться про переведення уявлень щодо гранично загальних правових явищ до формулювання бачення специфіки явищ гранично конкретних, одиничних. Тому функції права не можуть бути ототоженні з функціями Регламенту як загальне не

може бути ототоженне з одиничним: в останньому проявляються найсуттєвіші риси загального, проте вони заломлюються через конкретні суспільні відносини, які зазнають впливу саме регламентних норм, які мають власні специфічні характеристики, роль і призначення.

Важливо також, що, аналізуючи термін «функції Регламенту», потрібно усвідомлювати, що даний термін виражає багатоманітність і багатоспрямованість впливу Регламенту на широке коло суспільних відносин, а відповідно передбачає типізацію такого впливу через виокремлення найбільш типових, повторюваних, перманентно застосовуваних напрямів впливу його норм на регулювання суспільних відносин. Саме типізація напрямів такого впливу приводить нас до тлумачення функцій Регламенту як повторюваних на практиці, закономірних, об'єктивних проявів регулятивної та охоронної дії Регламенту як спеціального законодавчого акта. Тому, «як наслідок, очевидно, що поняття «функції» завжди охоплюватиме не будь-яку епізодичну, ситуативну діяльність, а лише істотні, комплексні напрями, що випливають зі сутності парламентської організації, її соціального призначення» [16, с. 117].

При дослідженні функцій Регламенту не можна уникнути окреслення бодай у загальних рисах родових витоків цього поняття. А родовим поняттям щодо категорії «функції Регламенту» є поняття «функції права», тоді як особливим поняттям – функції нормативно-правового акта. Тоді категорія «функції Регламенту» виступатиме явищем одиничного (конкретного) порядку по відношенню до родового та особливого.

Узагальнено термін «функції» закономірно вважається в юридичній науці досить багатовимірним, адже він виявляється придатним для характеристики будь-яких динамічних структур. У праві зміст функцій загалом становить множина однорідних доцільних постійних дій, через які право здійснює вплив на конкретні сфери суспільного життя і через які розкривається його соціальне призначення [17, с. 100]. У цьому сенсі цей термін цілковито пасує аналізу динамічної сторони права, що також зумовлено специфікою пізнавальних завдань юридичної науки, в

якій його використовують [18, с. 98]. Здебільшого в цьому сенсі розглядають функції права, здебільшого виділяючи регулятивну та охоронну. Сам термін «функції права» відображає вплив права на соціальну систему, сприяє функціональній характеристиці права, допомагає розкрити способи його впливу на суспільні відносини [19, с. 55]. При цьому серед якісних характеристик функцій права виокремлюють передусім такі: 1) функція права зумовлена його сутністю й визначається призначенням у суспільстві. Водночас функція не є лише проявом іманентних якостей сутності, її не можна розглядати тільки як їх «проекцію». Не можна механічно зв'язувати функції й сутність права; функція права має певний ступінь незалежності; 2) функція характеризує напрям необхідного впливу права на суспільні відносини, тобто такого впливу, без якого суспільство на цьому етапі розвитку не може існувати (регулювання, охорона, закріплення певного виду суспільних відносин); 3) функція виражає найбільш суттєві, головні риси права та спрямована на здійснення завдань, що стоять перед правом на цьому етапі його розвитку; 4) функція права являє собою, як правило, напрям його активної дії, тому однією з важливих її ознак є динамізм; 5) постійність як необхідна ознака функції права характеризує стабільність, безперервність, досить тривалу її дію [20, с. 54-55].

Важливо наголосити, що функції права реалізуються й не самі по собі, а через певні опосередковуючі й деталізуючі його складові – через систему права, зокрема, через галузі, інститути, норми, договори, прецеденти, через нормативно-правові акти та через акти застосування права, а також шляхом відповідної діяльності органів державної влади та їх посадових осіб [21, с. 51]. При цьому, як слушно відзначив В. Завгородній, «функції будь-якого явища правової дійсності відбивають його соціальну необхідність і призначення, а також те, наскільки його якісні характеристики достатні для використання суспільством та здійснюють позитивну дію на процеси, що його оточують» [22, с. 153].

Осмилення функцій правових актів дає змогу відповісти на питання, які суспільні відносини перебувають у зоні їхнього впливу, як вони змінюються, яким є характер цього впливу, якими

є наслідки такого впливу тощо. Іншими словами, функціональна сторона правових актів розкриває те, як останні «живуть», висвітлює їхню динаміку.

Варто відзначити, що у вітчизняній теоретико-правовій науці питання функціональної сторони нормативно-правових актів не знайшло свого комплексного розкриття. Тому ми послуговуватимемося аналізом наукових позицій тих учених, в яких відповідні питання знайшли свій концентрований вираз. Зокрема, як наголошує український дослідник питань правотворчості Є. Гетьман, одним із важливих питань при дослідженні нормативно-правових актів, їх значення та місця в системі права є визначення функцій, які вони виконують у процесі регулювання суспільних відносин. При цьому вчений наводить гранично узагальнену, стислу характеристику функцій нормативно-правових актів, відзначаючи, що це основні начала, напрями, в яких нормативно-правовий акт у даному випадку здійснює свій вплив на суспільні відносини [23, с. 97-98].

Дещо докладніше формулює своє бачення у тлумаченні функцій правових актів інша українська дослідниця Л. Макарова, вважаючи, що це основні напрями впливу правових актів як засобів реалізації державно-правової політики в різних сферах суспільного життя на правосвідомість і поведінку право-дієздатних суб'єктів, що є об'єктивно необхідними для забезпечення ефективного функціонування механізму правового регулювання. З погляду цієї дослідниці, функції правових актів, як універсальне родове поняття теорії права, яке характеризують такі суттєві ознаки: 1) вони являють собою основні напрями впливу правових актів на правосвідомість і поведінку право-дієздатних суб'єктів; 2) у них (через них) відображається сутнісний аспект правових актів; 3) вони є об'єктивно необхідними для забезпечення ефективного функціонування механізму правового регулювання [24, с. 169]. Важливими, на наш погляд, наголосами в цій інтерпретації функцій правових актів є, з одного боку, визнання їх об'єктивної необхідності для забезпечення ефективного функціонування механізму правового регулювання суспільних відносин, а, з другого, вказівка на відображення в цих функціях сутнісного аспекту правових актів.

На думку української вченої М. Вилегжаніної, нормативно-правові акти виконують певні функції, які підтверджують їх поліфункціональність та які можна, з її точки зору, поділити на такі групи: 1) загальних функцій, які виконуються документами взагалі та нормативно-правовими актами зокрема (інформаційна, соціальна, комунікативна та історико-культурна функція); 2) часткових функцій, які виконуються юридичними та іншими різновидами документів (політична, ідеологічна, роз'яснювальна, виховна, пізнавальна, доказова, управлінська функція); 3) спеціальних функцій, які притаманні лише юридичним документам (правоустановча, правореалізаційна, правоохоронна, посвідчувальна, установча, контрольна-наглядова, доказова) [25]. На нашу думку, такий підхід до «багатоступеневого» уявлення про деталізацію функцій правових актів є цілком продуктивним і таким, що заслуговує на увагу в контексті нашого дослідження.

Ми також погоджуємося з тим, що функції нормативно-правових актів – це детерміновані сутністі (правовою природою) цих актів основні напрямки та способи впливу цих актів на правову поведінку суб'єктів права з метою упорядкування, врегулювання, охорони та захисту відповідних суспільних відносин. Виходячи з цієї загальної позиції, слід перейти до формулювання поняття функцій Регламенту. Проте, для того, щоб коректно сформулювати поняття функції Регламенту, необхідно спершу уточнити їх об'єкт – себто коло суспільних відносин, на яке спрямовується дія Регламенту. Таким колом суспільних відносин є «порядок роботи Верховної Ради України», адже саме «порядок роботи Верховної Ради України встановлюється Конституцією України та Регламентом Верховної Ради України (частина п'ята статті 83 Конституції України [26]).

Доктринально порядок роботи Верховної Ради України розуміють як: 1) налагоджену послідовність здійснення нею парламентської (законодавчої) процедури; 2) стан суспільних відносин, який регулюється нормами як права, так і моралі, та означає процедуру, механізм реалізації повноважень, прав і обов'язків, вчинення відповідних дій суб'єктами правовідносин [27]. Нормативно ж порядок роботи Верховної Ради України охоплює: 1)

порядок роботи Верховної Ради України, її органів та посадових осіб, засади формування, організації діяльності та припинення діяльності депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України; 2) порядок підготовки і проведення сесій Верховної Ради України, її засідань, формування державних органів, визначає законодавчу процедуру, процедуру розгляду інших питань, віднесених до її повноважень, та порядок здійснення контрольних функцій Верховної Ради України (стаття 1 Регламенту) [28]. У цій регламентних формулюваннях втілена квінтесенція його спрямованості щодо регулювання конкретних видів суспільних відносин.

Крім того, слід врахувати, що відповідно до частини дев'ятої статті 83 Конституції України засади формування, організації діяльності та припинення діяльності коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України встановлюються Конституцією України та Регламентом Верховної Ради України [29]. Ця формула означає, що, поряд з порядком роботи Верховної Ради України, існує ще один об'єкт регламентного регулювання – «засади формування, організації діяльності та припинення діяльності коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України», що має відносно автономний характер у структурі цього регулювання, але все ж повинен мати в ньому місце.

З урахуванням цих уточнень нормативного характеру, запропоноване Н. Ганжою визначення функцій Регламенту Верховної Ради України як «основних напрямів та видів його впливу на порядок діяльності парламенту України з метою забезпечення здійснення ним своїх функцій і повноважень» [30, 9] потребує свого вдосконалення. Пропонуємо визначити ці функції так: це основні напрямки та види впливу Регламенту на порядок роботи Верховної Ради України, її органів та посадових осіб, на засади формування, організації діяльності та припинення діяльності депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України, на засади формування, організації діяльності та припинення діяльності коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України, а також на порядок підготовки і проведення сесій Верховної Ради України, її засідань, формування державних органів, визна-

чення законодавчої процедури, процедур розгляду інших питань, віднесених до її повноважень, та порядку здійснення контрольних функцій Верховної Ради України.

Функціям Регламенту властива низка ознак, що відображають його правову природу, спрямованість, конституційну роль і значення в системі законодавчих актів держави: 1) вони зумовлені сутністю і призначенням цього законодавчого акта, центрального докола регулювання парламентських процедур та деяких суміжних відносин, що об'єктивно заперечує його виняткову роль саме в парламентських процедурах; 2) ці функції відображають сферу діяльності парламенту, його органів і посадових осіб, а також депутатських фракцій, груп та коаліції депутатських фракцій; 3) об'єкт впливу Регламенту не відзначається сталістю (після 2010 р. засади організації, діяльності та припинення коаліції не відображені в Регламенті, попри прямий конституційний припис); 4) ці функції виражають найсуттєвіші, принципові риси роботи парламенту і спрямовані на процесуальне супроводження (забезпечення) здійснення конституційно визначених функцій Верховної Ради України (у цьому проявляється взаємозв'язок між функціями Верховної Ради України та функціями її Регламенту, що, втім, не можуть бути ототожнені); 5) цим функціям властивий високий динамізм і безперервність реалізації, що відображає безперервність реалізації законодавчої влади в державі та здійснення її суб'єктом – Верховною Радою України – низки інших державно значущих функцій і форм роботи [31, с. 101]; 6) їм властивий зв'язок зі структурою та змістом Регламенту; 7) у цих функціях відображається їхня роль, а також загальносоціальне і спеціально-юридичне призначення у правовому регулюванні суспільних відносин [32, с. 490]; 8) у цих функціях втілене волевиявлення парламенту щодо особливостей, напрямів і форм саморегулювання ним процедур своєї роботи, а також низки суміжних питань (структурування парламенту та його органів, взаємодії з іншими органами державної влади, з суб'єктами громадянського суспільства та медіа тощо); 9) об'єктами функцій Регламенту є широке коло суспільних відносин, пов'язаних з інституціалізацією парламенту, його органів, їх роботою, взаємодією між собою та з

іншими суб'єктами конституційних правовідносин тощо); 10) у цих функціях відображено специфіку конституційної компетенції парламенту України, особливості його ролі в системі розподілу влад та його місце в структурі державного механізму; 11) зазначені функції реалізуються у певних правових формах та за допомогою юридичних засобів, які закріплюються нормами Регламенту та реалізуються на практиці суб'єктами парламентських правовідносин; 12) вони розкривають складність внутрішньої побудови парламенту, багатоманітність його впливу на різні сфери державного і суспільного життя, допомагають відмежувати органічні ознаки парламентаризму від несуттєвих, нетипових, випадкових (чи навіть деструктивних) його проявів.

Формулювання дефініції та визначення ознак досліджуваного поняття з усією необхідністю вимагає з'ясування тих конкретних функцій, які властиві саме Регламенту. Слід відзначити, що в українській юридичній літературі можна зустріти деякі більш чи менш обґрунтовані підходи до виокремлення регламентних функцій. Так, С. Крищук та Е. Рахімулов вважають, що парламентські регламенти виконують класичні функції, характерні саме для регламентів (збірок процедурних правил), відносячи до них, зокрема, такі: забезпечення й гарантію стабільності роботи парламенту; забезпечення легітимності прийнятих рішень, принципу розподілу владних повноважень; запобігання конфліктам і сприяння досягненню згоди із суперечливих питань; установлення представницького зв'язку з виборцями; установлення чіткої системи розподілу обов'язків; реалізацію пріоритетів більшості та захист прав меншості (коаліції та опозиції) [33, с. 4-5]. Надалі Е. Рахімулов виокремив такі важливі функції парламентського регламенту: формально-юридичну, забезпечує безперебійний процес роботи парламенту; допоміжну – дає змогу парламентаріям ефективно виконувати свою роботу через спрямування конфліктних проявів у певні визначені рамки; узаконюючу – забезпечує процедурні рамки для прийняття положень, які надають парламентові легітимності [34, с. 14].

М. Маркуш наголошує на тому, що регламент, який узгоджується, підтримується й приймається більшістю від складу парла-

менту, виконує також функції: 1) забезпечення ефективності та продуктивності парламентського процесу, порядку та стабільності роботи парламенту; 2) процесуального джерела конституційного права, яке значною мірою деталізує норми Конституції, докладно визначає процедури роботи вищого законодавчого органу; 3) забезпечення впорядкування законодавчої функції (яка є частиною правотворчості) та інших функцій парламенту; 4) установлення парламентських процедур, що ґрунтуються переважно на нормах процесуального права та базуються на сформульованих загальних для процесуального парламентського права ідеях, принципах, вимогах та можливостях; 5) виконує допоміжну роль стосовно Конституції України, деталізує конституційні положення, конкретизуючи процесуальні форми їх практичного втілення [35].

І. Звоздецька, хоч і не торкається спеціально аналізу функцій Регламенту, проте досліджує близьку проблематику – функції парламентських процедур, виокремлюючи з-поміж них: загальносоціальні (а) культурно-історичну; б) виховну; в) функцію соціального контролю; г) інформаційно орієнтаційну (інформаційну) функцію) та юридичні (регулятивна і охорона) [36, с. 107, 109-110]; основні (безпекова, регулятивна, правозахисна) і додаткові (законотворча і юрисдикційна) [37, с. 111]; постійні і тимчасові [38, с. 114].

На нашу думку, основна вада запропонованих підходів до класифікації регламентних функцій зумовлена тим, що в них, по-перше, змішуються різні критерії для класифікації, а, по-друге, часто проігнорований системний характер законодавства та відображення цього характеру в Регламенту. Тому цих посилок варто уникати при розробці сучасної класифікації регламентних функцій.

Найбільш ґрунтовно підійшла до проблеми класифікації функцій Регламенту Н. Ганжа, яка застосувала полікритеріальний підхід до такої класифікації: за роллю, способами і засобами, за сферами впливу, за часом, за суб'єктами реалізації, за функціями парламенту тощо. Так, за роллю у регулюванні парламентсько-правових відносин дослідниця виокремила такі функ-

ції: функція встановлення порядку роботи парламенту, функція підтримання порядку роботи парламенту, функція вдосконалення порядку роботи парламенту, функція забезпечення, охорони, гарантування роботи парламенту тощо. За способами й засобами впливу на парламентсько-правові відносини вона виділила законотворючу, установчу, бюджетну, контрольну, регулятивну, охоронну, інформаційну, програмну тощо. За сферами впливу на парламентсько-правові відносини вона розрізняє об'єктні функції Регламенту: політичну, економічну, соціальну, культурну (ідеологічну) – з числа внутрішніх та зовнішні: зовнішньополітичну, зовнішньоекономічну тощо. За суб'єктами реалізації функції Регламенту Н. Ганжа пропонує поділити на функції, що реалізуються парламентом України, його органами, посадовими особами та народними депутатами та функції, в застосуванні яких беруть участь інші уповноважені на те органи державної влади та посадові особи. За часом дії функції Регламенту вона поділила на постійні та тимчасові, за формами роботи парламенту України – на організаційні і правові функції, за функціями парламенту України, тобто за напрямками й видами його діяльності, можна виокремити головні та інші функції Регламенту, віднісши до головних законодавчу, установчу та контрольну функції, а до інших – об'єктні, зовнішньополітичні, зовнішньоекономічні функції тощо [39, с. 9]. Проте ця надзвичайно деталізована класифікація регламентних функцій у ряді випадків має бути піддана обґрунтованій критиці, що ми і зробимо. Так, на наш погляд, виокремлення функцій встановлення порядку роботи парламенту, підтримання порядку роботи парламенту, вдосконалення порядку роботи парламенту, забезпечення, охорони, гарантування роботи парламенту позбавлене сенсу, оскільки в даному випадку йдеться про різні елементи (стадії) виконання єдиної функції Регламенту – упорядковувальної. Що стосується виокремлення законотворчої, установчої, бюджетної, контрольної, регулятивної, охоронної, інформаційної, програмної функцій, то тут одночасно застосовані два різних критерія, які привели до змішування різних груп функцій, а саме – функцій парламенту (законотворчої, установчої, бюджетної, контрольної) та функцій права (регулятивної, охоронної, інформаційної,

програмої). Безумовно, функції парламенту та функції права впливають на зміст функцій Регламенту, проте їхнє ототожнення безпідставне. Не можна погодитися і з виокремленням функцій, що нібито реалізуються парламентом України, його органами, посадовими особами та народними депутатами та функцій, у застосуванні яких беруть участь інші уповноважені на те органи державної влади та посадові особи, адже в даному випадку йдеться не про функції суб'єктів парламентських відносин, а про функції Регламенту, тобто і тут має місце змішування двох різних категорій. Позбавленим сенсу також виглядає запропонований Н. Ганжою поділ регламентних функцій на постійні та тимчасові, головні і другорядні, організаційні і правові, адже регламентні норми не знають такого поділу (на постійні та тимчасові, головні і другорядні, та й критерії такого поділу будуть дуже розпливчастими), а виокремлення організаційних та правових функцій у сенсі Регламенту взагалі виглядає алогічним, оскільки у Регламенті присутні тільки правові норми, тож ніяких організаційних функцій, що протиставляються правовим, виокремлювати не можна. Таким чином, запропонована Н. Ганжою класифікація функцій Регламенту виявляється насправді малоприматною для практичного застосування, оскільки функції Регламенту в більшості випадків підмінені дослідницею іншими близькими, проте не тотожними за змістом функціям Регламенту категоріями (функції права, функції Верховної Ради України тощо). Незадовільна ситуація з науковою класифікацією регламентних функцій відкриває шлях до обґрунтування власного наукового підходу щодо такої класифікації.

Проте, перш ніж перейти до власної класифікації функцій Регламенту зробимо ще одне застереження: ці функції відображають сукупну дію цілісного законодавчого акта, а тому реалізуються на практиці поруч, у тісній взаємодії і навіть переплетенні одна з однією. Тому їх вирізнення є продуктом значної інтелектуальної абстракції. Проте ці функції є водночас відображенням системного характеру правового регулювання, задіяного у структурі Регламенту: останній виступає як складноорганізований правовий акт, який маючи всі властивості кодифікаційного акта у сфері парла-

ментського права, вирішує разом з тим і низку інших питань, прямо не пов'язаних з фіксацією суто парламентських процедур. Таким чином, помітне ускладнення палітри функцій Регламенту, що супроводжує відмову від спрощеного сприйняття його винятково як правового акта, покликано фіксувати лише парламентські процедури. Направду, він є значно складнішим, і от це ускладнення його природи «програмується» на систему регламентних функцій, які так само як і Регламент, «живуть», розвиваються, видозмінюються та ускладнюються. У цьому сенсі продуктивним є застосування системного підходу, який дозволяє інтерпретувати функції Регламенту як своєрідну систему основних напрямків доцільного та систематичного впливу його норм на поведінку та свідомість суб'єктів парламентських процесів для досягнення цілей регулювання парламентських функцій і повноважень у визначених правом рамках і відповідно до встановлених процедур їх реалізації. Аналіз функцій Регламенту як цілісної системи дозволяє не лише узагальнити знання про ці функції, але і підійти до їх тлумачення не ізольовано, а у структурі цілісного бачення їх впливу на парламентські процеси і відносини.

Тому, враховуючи специфіку конституційної ролі та об'єкта впливу Регламенту, можна говорити про виконання ним одночасно чотирьох груп функцій:

1) загальносоціальних (політична, соціальна, ідеологічна, фінансово-економічна, інформаційна, комунікативна) і юридичних, причому останні структурно диференціюються на загальноправові, спеціально-правові та конкретно-правові;

2) загальноправових – тих, що виконує кожен нормативно-правовий акт вищої юридичної сили (закон);

3) спеціально-правових – тих, що виконує кожен закон, що належить до галузі конституційного права;

4) конкретно-правових – тих, що виконує конкретно цей законодавчий акт, виходячи зі специфіки й унікальності його об'єкта (кола поширюваних суспільних відносин).

Специфіка вирізнення трьох останніх груп функцій полягає в тому, що Регламент як джерело права має різні сфери і напрями прояву впливу на суспільні відносини, що здійснюється на різних

рівнях суспільного життя і його організації. Водночас спільним для всіх трьох виокремлених груп цих функцій Регламенту є їхня пряма опосередкування регламентними нормами, чого у випадку виокремлення загальносоціальних функцій не мало місця.

Якщо через призму такого підходу розглядати функції Регламенту, то до загальноправових функцій слід віднести: 1) правозахисну (закріплення і захист прав і свобод людини і громадянина); 2) функція вираження офіційної державної волі суспільства; 3) функція надання юридичної сили правовим нормам, які в Регламенті містяться; 4) функція здійснення правової форми діяльності суб'єктів правотворчості; 5) системоутворююча функція (Регламент у системі актів парламентського права); 6) правостановлюючу (встановлення умов інституціалізації органів державної влади, їх компетенції та порядку взаємодії між ними); 7) контрольно-наглядову (закріплення умов та порядку контролю і нагляду за реалізацією закріплених у законі норм); 8) юрисдикційну (встановлення елементів юридичної відповідальності за невиконання чи неналежне виконання вміщених у законі норм); 9) міжнародно-правову (визначення елементів взаємодії з іншими державами та їх державними органами у визначених напрямках відповідно до специфіки предмету регулювання закону).

До групи спеціально-правових функцій ми пропонуємо віднести такі регламентні функції: 1) закріплення елементів розподілу влади, участь у фіксації засад конституційного правопорядку; 2) визначення особливостей правового статусу спеціальних (конституційних) суб'єктів права; 3) оформлення особливостей взаємодії всередині органів державної влади, що входять до кола суб'єктів, на які поширюється цей закон; 4) закріплення засад взаємодії органів державної влади з суб'єктами громадянського суспільства; 5) закріплення елементів просторової реалізації публічної влади; 6) закріплення конституційних цінностей та порядку їх реалізації в діяльності відповідних суб'єктів здійснення публічної влади; 7) закріплення елементів європейського стратегічного курсу розвитку України; 8) визначення кола питань, які мають розвиватися в суміжних законах, а також на підзаконному рівні.

Нарешті, до групи конкретно-правових функцій ми б запропонували віднести такі: 1) упорядковуюча (визначення порядку

роботи Верховної Ради України); 2) функції, що забезпечують службову роль Регламенту по відношенню до Конституції (а) функція забезпечення реалізації Конституції; б) функція конкретизації і деталізації Конституції; регулювання парламентських процедур поряд з Конституцією, заповнюючи конституційний лаконізм юридично визначеними формулами і нормами); 3) нормативно-забезпечувальна (нормативного забезпечення реалізації функцій парламенту (законодавчої, бюджетної, установчої, контрольної); 4) установча або організаційна (юридичного забезпечення структурування парламенту за професійними (комітети та тимчасові комісії) та політичними ознаками (депутатські фракції, групи, коаліція депутатських фракцій); 5) компетенційна (наділення повноваженнями суб'єктів парламентських процесів); 6) функція забезпечення парламентського консенсусу (узгоджувальні процедури); 7) функція гарантування парламентського континуїтету (забезпечення безперервності парламентської діяльності та наступності парламентів різних скликань у нормативній та організаційній площинах); 8) дисциплінувальна (юрисдикційна) (мінімізації парламентських конфліктів, їх вирішення правовими методами у правових формах та за встановленими процедурами); 9) легітимізаційна (забезпечення конституційності і законності парламентських процесів і рішень, контроль за утриманням парламенту в рамках моделі «добропорядного урядування» та «належної процедури»); 10) ресурсного забезпечення (від визначення допоміжної ролі апарату до цифровізації парламентських процедур); 11) гарантувальна (забезпечення парламентських процедур відповідною правовою основою для їх реалізації); 12) управлінська (управління парламентськими процесами – планування, координація, контроль як підфункції єдиної, вихідної управлінської функції); 13) конституційно-процесуальна (внесення змін до Конституції України).

Водночас наведена класифікація функцій Регламенту є продуктом авторського бачення основних напрямів його впливу на суспільні процеси і як така об'єктивно потребує подальшого осмислення і деталізації мірою поглиблення наукових знань про основні юридичні властивості та закономірності дії Регламенту як у парламентських процесах, так і поза ними.

Висновки. Функціями Регламенту є основні напрямки та види впливу Регламенту на порядок роботи Верховної Ради України, її органів та посадових осіб, на засади формування, організації діяльності та припинення діяльності депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України, на засади формування, організації діяльності та припинення діяльності коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України, а також на порядок підготовки і проведення сесій Верховної Ради України, її засідань, формування державних органів, визначення законодавчої процедури, процедур розгляду інших питань, віднесених до її повноважень, та порядку здійснення контрольних функцій Верховної Ради України.

Функціям Регламенту властива низка ознак, що відображають його правову природу, спрямованість, конституційну роль і значення в системі законодавчих актів держави: 1) ці функції зумовлені сутністю і призначенням цього законодавчого акта, центрованого довкола регулювання парламентських процедур та деяких суміжних відносин, що об'єктивно заперечує його виняткову роль саме в парламентських процедурах; 2) вони відображають сферу діяльності парламенту, його органів і посадових осіб, а також депутатських фракцій, груп та коаліції депутатських фракцій; 3) об'єкт впливу Регламенту не відзначається сталістю; 4) ці функції виражають найсуттєвіші, принципові риси роботи парламенту і спрямовані на процесуальне супроводження (забезпечення) здійснення конституційно визначених функцій Верховної Ради України (у цьому проявляється взаємозв'язок між функціями Верховної Ради України та функціями її Регламенту, що, втім, не можуть бути ототоженні); 5) цим функціям властивий високий динамізм і безперервність реалізації, що відображає безперервність реалізації законодавчої влади в державі та здійснення її суб'єктом – Верховною Радою України – низки інших державно значущих функцій і форм роботи; 6) їм властивий зв'язок зі структурою та змістом Регламенту; 7) у цих функціях відображається їхня роль, а також загальносоціальне і спеціально-юридичне призначення у правовому регулюванні суспільних відносин; 8) у цих функціях втілене волевиявлення парламенту щодо осо-

бливостей, напрямів і форм саморегулювання ним процедур своєї роботи, а також низки суміжних питань (структурування парламенту та його органів, взаємодії з іншими органами державної влади, з суб'єктами громадянського суспільства та медіа тощо); 9) об'єктами функцій Регламенту є широке коло суспільних відносин, пов'язаних з інституціалізацією парламенту, його органів, їх роботою, взаємодією між собою та з іншими суб'єктами конституційних правовідносин тощо); 10) у цих функціях відображено специфіку конституційної компетенції парламенту України, особливості його ролі в системі розподілу влад та його місце в структурі державного механізму; 11) зазначені функції реалізуються у певних правових формах та за допомогою юридичних засобів, які закріплюються нормами Регламенту та реалізуються на практиці суб'єктами парламентських правовідносин; 12) вони розкривають складність внутрішньої побудови парламенту, багатоманітність його впливу на різні сфери державного і суспільного життя, допомагають відмежувати органічні ознаки парламентаризму від несуттєвих, нетипових, випадкових (чи навіть деструктивних) його проявів.

Враховуючи специфіку конституційної ролі та об'єкта впливу Регламенту, можна говорити про виконання ним одночасно чотирьох груп функцій: 1) загальносоціальних (політична, соціальна, ідеологічна, фінансово-економічна, інформаційна, комунікативна) і юридичних, причому останні структурно диференціюються на загальноправові, спеціально-правові та конкретно-правові; 2) загальноправових – тих, що виконує кожен нормативно-правовий акт вищої юридичної сили (закон); 3) спеціально-правових – тих, що виконує кожен закон, що належить до галузі конституційного права; 4) конкретно-правових – тих, що виконує саме цей законодавчий акт, виходячи зі специфіки й унікальності його об'єкта.

До загальноправових функцій Регламенту віднесені такі: 1) правозахисна (закріплення і захист прав і свобод людини і громадянина); 2) функція вираження офіційної державної волі суспільства; 3) функція надання юридичної сили правовим нормам, які в Регламенті містяться; 4) функція здійснення правової форми діяльності суб'єктів правотворчості; 5) системоутворююча

(Регламент у системі актів парламентського права); 6) правостановлююча (встановлення умов інституціалізації органів державної влади, їх компетенції та порядку взаємодії між ними); 7) контрольно-наглядова (закріплення умов та порядку контролю і нагляду за реалізацією закріплених у законі норм); 8) юрисдикційна (встановлення елементів юридичної відповідальності за невиконання чи неналежне виконання вміщених у законі норм); 9) міжнародно-правова (визначення елементів взаємодії з іншими державами та їх державними органами у визначених напрямках відповідно до специфіки предмету регулювання закону).

До групи спеціально-правових віднесені такі регламентні функції: 1) закріплення елементів розподілу влади, участь у фіксації засад конституційного правопорядку; 2) визначення особливостей правового статусу спеціальних (конституційних) суб'єктів права; 3) оформлення особливостей взаємодії всередині органів державної влади, що входять до кола суб'єктів, на які поширюється цей закон; 4) закріплення засад взаємодії органів державної влади з суб'єктами громадянського суспільства; 5) закріплення елементів просторової реалізації публічної влади; 6) закріплення конституційних цінностей та порядку їх реалізації в діяльності відповідних суб'єктів здійснення публічної влади; 7) закріплення елементів європейського стратегічного курсу розвитку України; 8) визначення кола питань, які мають розвиватися в суміжних законах, а також на підзаконному рівні.

До конкретно-правових функцій віднесені такі: 1) упорядковуюча (визначення порядку роботи Верховної Ради України); 2) функції, що забезпечують службову роль Регламенту по відношенню до Конституції (а) функція забезпечення реалізації Конституції; б) функція конкретизації і деталізації Конституції; регулювання парламентських процедур поряд з Конституцією, заповнюючи конституційний лаконізм юридично визначеними формулами і нормами); 3) нормативно-забезпечувальна (нормативного забезпечення реалізації функцій парламенту (законодавчої, бюджетної, установчої, контрольної); 4) установча, або організаційна (юридичного забезпечення структурування парламенту за професійними (комітети та тимчасові комісії) та політични-

ми ознаками (депутатські фракції, групи, коаліція депутатських фракцій); 5) компетенційна (наділення повноваженнями суб'єктів парламентських процесів); 6) функція забезпечення парламентського консенсусу (узгоджувальні процедури); 7) функція гарантування парламентського континуїтету (забезпечення безперервності парламентської діяльності та наступності парламентів різних скликань у нормативній та організаційній площинах); 8) дисциплінувальна (юрисдикційна) (мінімізації парламентських конфліктів, їх вирішення правовими методами у правових формах та за встановленими процедурами); 9) легітимізаційна (забезпечення конституційності і законності парламентських процесів і рішень, контроль за утриманням парламенту в рамках моделі «добропорядного урядування» та «належної процедури»); 10) ресурсного забезпечення (від визначення допоміжної ролі парламентського апарату до цифровізації парламентських процедур); 11) гарантувальна (забезпечення парламентських процедур відповідною правовою основою для їх реалізації); 12) управлінська (управління парламентськими процесами – планування, координація, контроль як підфункції єдиної, вихідної управлінської функції); 13) конституційно-процесуальна (внесення змін до Конституції України).

1. Процюк І.В. Класифікація законів : загальнотеоретичні аспекти. Прикарпатський юридичний вісник. 2021. Вип. 4(39). С. 10-16.
2. Корнієнко М. В., Головін Д. В. Правотворчість в Україні : перспективи законодавчого врегулювання : збірник наукових праць / за заг. ред. О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Н. В. Міловської. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 226 с.
3. Вилегжаніна М.В. Функції нормативно-правового акта. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2010. №2. С. 31–36.
4. Лебедь Н.В. Стан законотворчої діяльності в сучасній Україні. Інвестиції : практика та досвід. 2011. № 15. С. 108-111.
5. Сінькевич О.В. Функції конституційного права як галузі права України : монографія. Київ : Ліра-К, 2020. 462 с.
6. Тодика Ю.М. Функції Конституції України та їх загальна характеристика. Вісник Академії правових наук України. 1997. № 4. С. 30-40.
7. Про правотворчу діяльність : Закон України від 24 серпня 2023 року № 3354-ІХ. Відомості Верховної Ради України. 2023. № 93. Ст. 364.

8. Ришелюк А., Зуб І. Критерії оцінювання змісту законопроекту. *Право України*. 2021. № 11. С. 90-101. С. 91.
9. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 14–15, 16–17. Ст. 133.
10. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 142.
11. Шаповал В.М. Джерела конституційного права України : питання теорії та практики. *Право України*. 2014. № 9. С. 155-170.
12. Теплюк М., Юцик О. До проблеми якості закону України як джерела права. *Право України*. 2017. № 6. С. 17-26
13. Ганжа Н. В. Механізм реалізації Регламенту Верховної Ради України. *Життя і право*. 2005. № 5(17). С. 40-43.
14. Ганжа Н.В. Функції регламентів органів державної влади в Україні. *Держава та регіони*. 2007. № 4. С. 22-24.
15. Сінькевич О.В. Функції конституційного права як галузі права України : монографія. Київ : Ліра-К, 2020. 462 с.
16. Звоздецька І.В. Конституційно-правове регулювання парламентських процедур в Україні: питання теорії та практики : дис. ... канд. юрид. наук (доктора філософії) за спеціальністю 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» (081 – право). Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України. Ужгород, 2021. 250 с.
17. Звоздецька І.В. Конституційно-правове регулювання парламентських процедур в Україні: питання теорії та практики : дис. ... канд. юрид. наук (доктора філософії) за спеціальністю 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» (081 – право). Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України. Ужгород, 2021. 250 с.
18. Звоздецька І.В. Конституційно-правове регулювання парламентських процедур в Україні: питання теорії та практики : дис. ... канд. юрид. наук (доктора філософії) за спеціальністю 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» (081 – право). Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України. Ужгород, 2021. 250 с.
19. Веркалець І.Д. Вплив правосвідомості на реалізацію функцій права : дис. ... доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. Приватний вищий навчальний заклад Університет Короля Данила. Івано-Франківськ, 2020. 244 с.

20. Веркалець І.Д. Вплив правосвідомості на реалізацію функцій права : дис. ... доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. Приватний вищий навчальний заклад Університет Короля Данила. Івано-Франківськ, 2020. 244 с.
21. Веркалець І.Д. Вплив правосвідомості на реалізацію функцій права : дис. ... доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. Приватний вищий навчальний заклад Університет Короля Данила. Івано-Франківськ, 2020. 244 с.
22. Завгородній В.А. Вплив практики Європейського суду з прав людини на юридичну діяльність в Україні : теоретичний, методологічний і прикладний аспекти : монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 536 с.
23. Гетьман Є. Підзаконний нормативно-правовий акт: поняття, ознаки, функції, види. Вісник Національної академії правових наук України. 2014. № 2 (77). С. 92-100.
24. Макарова Л.Р. Тлумачення категорії «функції правових актів» у загальній теорії права. Visegrad Journal on Human Rights. 2019. № 3. Vol. 1. С. 165-169.
25. Вилегжаніна М.В. Функції нормативно-правового акта. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2010. №2. С. 31–36.
26. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 142.
27. Окрема думка судді Конституційного Суду України Маркуш М.А. стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин п'ятої, шостої статті 75, частини четвертої статті 77 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України „Про Регламент Верховної Ради України“ (справа про обрання Голови Верховної Ради України). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/nc15d710-12#Text>.
28. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лютого 2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 14–15, 16–17. Ст. 133.
29. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 142.
30. Ганжа Н.В. Теоретичні проблеми регламенту Верховної Ради України : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.02. НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. Київ, 2004. 17 с.

31. Звоздецька І.В. Конституційно-правове регулювання парламентських процедур в Україні: питання теорії та практики : дис. ... канд. юрид. наук (доктора філософії) за спеціальністю 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» (081 – право). Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України. Ужгород, 2021. 250 с.
32. Лепіш Н.Я. Функції актів тлумачення норм права. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2013. № 2. С. 486-493.
33. Кришук С., Рахімкулов Е. Призначення регламенту в сучасних парламентах. Вісник сприяння парламенту України. ПСП. № 64 а. С. 4-5.
34. Рахімкулов Е. Регламент парламенту : механізми його тлумачення. Вісник сприяння парламенту України. ПСП. № 64 а. С. 12-15.
35. Маркуш М. Регламент Верховної Ради України : конституційний аспект. Віче. 2009. № 24. С. 4-7.
36. Звоздецька І.В. Конституційно-правове регулювання парламентських процедур в Україні: питання теорії та практики : дис. ... канд. юрид. наук (доктора філософії) за спеціальністю 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» (081 – право). Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України. Ужгород, 2021. 250 с.
37. Звоздецька І.В. Конституційно-правове регулювання парламентських процедур в Україні: питання теорії та практики : дис. ... канд. юрид. наук (доктора філософії) за спеціальністю 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» (081 – право). Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України. Ужгород, 2021. 250 с.
38. Звоздецька І.В. Конституційно-правове регулювання парламентських процедур в Україні: питання теорії та практики : дис. ... канд. юрид. наук (доктора філософії) за спеціальністю 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» (081 – право). Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України. Ужгород, 2021. 250 с.
39. Ганжа Н.В. Теоретичні проблеми регламенту Верховної Ради України : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.02. НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. Київ, 2004. 17 с.

Сергій Лінецький. До питання про функції Регламенту Верховної Ради України: спроба теоретико-правової систематизації

У пропонованій статті здійснено теоретико-правове узагальнення функцій Регламенту Верховної Ради України. Під ними запропоновано розуміти основні

напрямки та види впливу цього Регламенту на порядок роботи Верховної Ради України, її органів та посадових осіб, на засади формування, організації діяльності та припинення діяльності депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України, на засади формування, організації діяльності та припинення діяльності коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України, а також на порядок підготовки і проведення сесій Верховної Ради України, її засідань, формування державних органів, визначення законодавчої процедури, процедур розгляду інших питань, віднесених до її повноважень, та порядку здійснення контрольних функцій Верховної Ради України. З'ясовано, що функціям Регламенту властива низка ознак, що відображають його правову природу, спрямованість, конституційну роль і значення в системі законодавчих актів держави, висвітлені ці ознаки. Доведено, що, враховуючи специфіку конституційної ролі та об'єкта впливу Регламенту, він виконує одночасно чотири групи функцій: 1) загальносоціальні (політична, соціальна, ідеологічна, фінансово-економічна, інформаційна, комунікативна) і юридичні, причому останні структурно диференціюються на загальноправові, спеціально-правові та конкретно-правові; 2) загальноправові – ті, що їх виконує кожен нормативно-правовий акт вищої юридичної сили (закон); 3) спеціально-правові – ті, що їх виконує кожен закон, що належить до галузі конституційного права; 4) конкретно-правові – ті, що їх виконує саме цей законодавчий акт, виходячи зі специфіки й унікальності його об'єкта. До числа конкретно-правових функцій Регламенту віднесені: 1) упорядковуюча; 2) функції, що забезпечують службову роль Регламенту по відношенню до Конституції; 3) нормативно-забезпечувальна; 4) установча, або організаційна; 5) компетенційна; 6) функція забезпечення парламентського консенсусу; 7) функція гарантування парламентського континуїтету; 8) дисциплінувальна (юрисдикційна); 9) легітимізаційна; 10) ресурсного забезпечення; 11) гарантувальна; 12) управлінська; 13) конституційно-процесуальна.

Ключові слова: функції права, функції правових актів, Конституція України, Регламент, Верховна Рада України, парламентські процедури.

Serhiy Linetskyi. On the question of the functions of the Regulation of the Verkhovna Rada of Ukraine: an attempt at theoretical and legal systematization

The proposed article provides a theoretical and legal generalization of the functions of the Regulation of the Verkhovna Rada of Ukraine. Under them, it is proposed to understand the main directions and types of influence of this Regulation on the work order of the Verkhovna Rada of Ukraine, its bodies and officials, on the principles of formation, organization of activity and termination of the activity of deputy factions (deputy groups) in the Verkhovna Rada of Ukraine, on the principles of formation, organization of activity and the termination of the coalition of deputy factions in the Verkhovna Rada of Ukraine, as well as the procedure for preparing and conducting sessions of the Verkhovna Rada of Ukraine, its meetings, the formation of state bodies, the definition of the legislative procedure, the procedures for consideration of other issues assigned to its powers, and the procedure for the exercise of control functions of the Verkhovna Rada of Ukraine. It is found that the

functions of the Regulation are characterized by a number of features that reflect its legal nature, direction, constitutional role and significance in the system of legislative acts of the state, these features are highlighted. It is proven that, taking into account the specificity of the constitutional role and the object of influence of the Regulation, it simultaneously performs four groups of functions: 1) general social (political, social, ideological, financial and economic, informational, communicative) and legal, and the latter are structurally differentiated into general legal, special-legal and specific-legal; 2) common law - those that are implemented by each normative legal act of higher legal force (law); 3) special legal ones - those that are implemented by every law belonging to the field of constitutional law; 4) specific-legal - those that are implemented by this legislative act, based on the specificity and uniqueness of its object. The specific legal functions of the Regulation include: 1) organizing; 2) functions ensuring the official role of the Regulation in relation to the Constitution; 3) regulatory and security; 4) institutional or organizational; 5) competent; 6) the function of ensuring parliamentary consensus; 7) the function of guaranteeing parliamentary continuity; 8) disciplinary (jurisdictional); 9) legitimization; 10) resource provision; 11) guarantor; 12) administrative; 13) constitutional and procedural.

Keywords: functions of law, functions of legal acts, Constitution of Ukraine, Regulations, Verkhovna Rada of Ukraine, parliamentary procedures.